

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Széchenyi utca SIMON-ház Kunz József ut
kereskedésével szemben.

Hirdetmények.

előzetési pénzek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szellemi részét illető
minden közlemények ide intézendők.

Bérmerttel levelek csak ismert kezektől
fogadtatnak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSASALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként a vasárnap kivételével.

Előfizetési ár.

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre
postán küldve:

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 frt — kr.
Negyedévre 2 frt 50 kr.
Egy hóra 1 frt — kr.

Hirdetési díj:

Ottasábas petitor egyszeri beiktatásért 5 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyilttér 4 hasábas petitorért 20 kr.

Hirdést vagy reklamot magában foglalt
újdonás sora 50 kr.

XVIII. évfolyam 1891.

Debreczen. Péntek Deczember 4.

245. szám.

Nemzetiségi nemzetiek.

Debreczen, decz 3.

Jelenleg három ellenzéki párt végzi azt a — rájuk néve mindenestre édes és felfogásuk szerint okos — munkát, hogy a Szapáry-kormányt életét lehetőleg elkerítsék. Dolgoznak ezen a delegációban, a képviselőház bizottságaiban, a képviselőházban magában s most már a választókerületekben is. A jelszó mindig és mindenütt az, hogy a Szapáry-kabinetet okvetlenül meg kell bukztatni. Rombolás az ellenzék célja és nem fölépítés, a jelen állapotot meg akarják változtatni minden áron, de a jövőre nézve nem nyújtanak törekvésük sikerének esetére, semmiféle biztosítékot. És nem is nyújthatnak, mert az Irányipárt a 67-iki kiegyezést ignorálván, nem kormányképes, az Ugron-párt félig 48-as, félig 67-es, és kormányképesége ennél fogva több mint kétes, no és az u. n. „nemzeti párt”? Hiszen ez még maga sem tudja, milyen is a programja? Ami politikai elveit illeti, ingadozik, mint a nádszál a szélben s garderoobjában már elég tisztességes azoknak a szegeknek a száma, melyekre az évek hosszú sorában elveit akasztotta. Csak egy czélja biztos s csak egy elvből nem enged: s ez a Szapárykormány megbuktatása. Es hogy ennek a czéljának elérésére semmiféle eszköztől vissza nem riad, mutatják legelőször azok a paktumok, melyeket a jövő választásokra a másik két ellenzéki frakcióval kötött, a mely paktumoknak — enyhén mondva — immoralitására utalni fellelleges, és mutatja másodsorban az az országos mozgalom, melyet már most, még jó 6—7 hónappal az új képviselő-választások előtt országosra megindított, s a mely a hazai sajtót már hetek óta foglalkoztatja. Megkezdte ezen mozgalmat Apponyinak jászberényi beszéde, következett a zombori értekezlet, még előbb Apponyinak erdélyi útja, melyet a nemzeti párt illusztris vezére arra használt fel, hogy az EMKE-nek egy kicsit udva-

roljon; jöttek a temesmegyei „nemzeti párt” értekezletei, s jött a híres miskolci értekezlet.

Egy szóval, folyik a korteskedés javában, felizgatják a választók kedélyét már 6 hónappal a választások előtt és felizgatják nem mindig a legtisztességsőbb módon. Csak egyet említek. A magyar kormányok már évtizedek óta azon fáradoztak, hogy Magyarország területéről mindenféle nemzetiségi kérdést eltüntessenek. Es daczára annak, hogy az évek sorában itt-ott nemzetiségi „affairek” fölmerültek, bátran mondhatni, hogy ma a nemzetiségeknek Magyarországon komoly panaszokra alkalmuk, okuk nincsen. Maguaradt minden nemzetiségnek az a természetadta joga, hogy saját nyelvét megtartsa és művelje, de azért minden nemzetiség, mely a Szent István koronája területén él, büszkén vallja magát ma magyar honpolgárnak. Teszi ezt a németeknek, a szerbeknek, a románoknak óriási többsége s azon pár agitátor, kik a magyar állameszme ellen még most is küzd, nem zavarja a vizet nagyon . . .

Ez a nemzeti párt mit cselekszik? Kétszínű és ugy magára, mint a hazára veszedelmes játékot űz, midőn egyrészt a nemzetiségeknek hizeleg, ezeket magához csalogatni akarja és másrészt pártlapjai hasábjain a kormányt avval vadolja, hogy ez a nemzetiségeknek a kellenél több engedményt tett. Veszedelmes ez az eljárás a hazára nézve, mert ezt, melynek most ugy a kül-, mint belhelyzetét tekintve inkább van szüksége békére, kivált a nemzetiségeknek békés egymássaléti és egymáséti életére, mint valaha, új és elkeseredett nemzetiségi küzdelmekbe képes sodorni . . . és veszedelmes eljárás magára a nemzeti pártra nézve, mert még 4 hónappal van a választásokig s addig még sok olyan választó polgár, ki még most Apponyi pártján van, annak belátására fog jutni, hogy olyan zászló alatt küzdeni, melyre rombolás és nem építés, visszavonás és nem béke van írva bizony nem érdemes s mert annak be-

látására fog jutni, melyre e czikk írója is jutott — a ki pedig még rövid idővel azelőtt lelkes Apponyista volt, — hogy t. i. a nemzeti pártnak mostani politikája bizony rut politika — bocsánat! — azt akartam mondani: szép, nagyon szép politika!

Nemzeti.

A szépesi püspök. A megüresedett szépesi püspökségbe Szemcsényi Pál egri kanonok nevezetett püspökké. A kinevezést a hivatalos lap mai száma közli.

Uj főispán. A király, Horváth Mihályt, Kis-Küküllő vármegye főispánját, ez állásától felmentette és helyébe ifj Sándor Jánost, Torda-Aranyos vármegye alispánját, Kis-Küküllő vármegye főispánjává nevezte ki.

Az Ugron-párt az ugynevezett 48-as pártkör tegnapi értekezletén megállapította manifesztumát, melyet a küszöbön álló választások alkalmából kibocsát. Ugron pártja a meglevő közjogi alapra helyezkedik s ezen az alapon igyekszik elvetni diadalra juttatni. Programjának leglényegesebb pontja: a meglevő közjogi alapon a párt törekvése oda irányul, hogy megteremtse az önálló Magyarországot, a mely Ausztriával csak a personal unióban lesz közös. Az érvényben levő közjogi alapra helyezkedve a párt belemegy a delegációba, a melyben helyet foglalni már csak azért is szükségesnek tartja, hogy a közös kormányzás működését ellenőrizhesse s hogy a pártnak ebben a közös kormányzásban megfelelő befolyást biztosítsa. Más párttól, nevezetesen a függetlenségi és 48-as párttól a manifesztum említést sem tesz, a mit különben az a jegyzőkönyv, melyet a párt a választási akcióra vonatkozólag Irányinak átküldött, visszautasító hangjával teljesen ki is zár.

A magyar delegáció tegnap délelőtt 11 órakor tartotta VII. nyilvános ülését. Elnök: Zichy Ferenc. Jegyzők: Rakovszky és Rudnyánszky. Jelen voltak: Kállay közös pénzügyminiszter, Tóth Vilmos a közös legfőbb számszék elnöke, Barkassy vezérkari ezredes, Cziráky gr. udvari tanácsos, Pongrácz gr. osztálytanácsos, Ferenczy sorhajóhadnagy és a magyar kormány részéről Szapáry Gyula miniszterelnök. Elnök az ülést megnyitván, a legutóbbi ülés jegyzőkönyvét hitelesítették. Ezzel a hadügyi költségvetés valamint a meg-

szállott területen lévő csapatok rendkívüli szükséglete végleg megszavaztatott. Elnök jelenti, hogy az osztrák delegációtól üzenet még nem érkezett és felhatalmazást kér, hogy az érkezendő üzenetet az egyeztető hetes albizottságnak kiadhassa. (Helyeslés.) Ezzel a napirend kimerítettét, elnök az ülést bekezesíti. Az osztrák delegáció szintén ülést tartott, Elnök: Schönburg herceg. Jelen vannak Kálnoky gr. külügy-, Bauer b. hadügy-, Kállay pénzügyminiszterek és Sterneck tengerügy. Folytatták a hadügyi költségvetés részletes tárgyalását, még pedig a katonai egészségügyről szóló tételnél. A tárgyalást folytatják.

Külföld.

Kormányválság Romániában. A romániai kabinet alig két héttel ujjalakítása után, új válság küszöbén áll, amannyiben a annak eg és z konzervatív sárnya, Cătărgi, Jaques, Lahovary és Olanssen miniszterekből állva, benyújtotta lemondását. A Florescu-Vernescu csonka kabinet nem könnyen fog kilábolni e nehézségből s igen valószínűleg már legközelebb az összkormány beadja lemondását. Akkor aztán meglesz a tabu a rása s egy új pártalakulás talán leketővé teszi egy szolid kormány összeállítását. Mindenesetre feszült figyelemmel tekinthetünk a romániai dolgok további fejlődésére.

A párizsi lapok egy része Kálnoky multkori beszédében Ausztria-Magyarország és Németország özeledését látja a szentesek felé, melynek barátságát a két nevezett állam többre becsüli Olaszország barátságánál. Ennél fogva ellentétbe állítják a párizsi újságok Kálnoky beszédét néhány francia miniszter erre vonatkozó kijelentéseivel, melyek a pap-ság kérdését már rég befejezett dolognak nyilvánították.

Bismarck nem politizál. Bismarck herceg néhány legatobbi látogatója előtt kijelentette, hogy éppen nem bizonyos, hogy részt vesz-e a birodalmi gyűlés tanácskozásában. Jobb szereti nyugodtan élvezni az aggkor gyönyöreit s a legszívesebben venné, ha egészen békében hagynák a politikai kérdésekkel. Eddigi alkotásait kész mindenkor megvédelmezni s azokért sikraszálni, de nem szeretné, ha még politizálnia kellene.

Iszákosság és fényűzés.

Sok helyütt az iszákosság az oka az erkölcsi és anyagi romlásnak. Az iszákossággal eltűnik a szemérem s a vad féltékenységek ninc vége.

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

KÖD.

Irta: Szarvas Mariska.

Fáradt volt nagyon — alig birt tovább menni!
Megállt az utszélen s kutatva tekintett körül. Minden ugy volt mint csendes őszi délutánokon lenni szokott, mikor már közeledik az alkony.

A levegő hűvös egy kicsit, és érczes, de azért kellemes is, erősen fűszeres a renden heverő sarju illatától s az ezüst színű szályakétól melyek búján szétterülő csoportokban borítják el az árkok magasra hányt partjait.

Hosszan futó gabonaföldek mindenütt, barnásba játszó sarlóikkal, melyek között tarka csoportokban virul a kései vadvirág.
Megáll, egyenes tartással s kiörl néz. valamely fájdalom, mindent bevádoló tekintet ez, mely sötétben szítja be a közeli tárgyakat aztán kutatva kémleli a homályba vesző távot.

Ugy látszik, fák virágok, hegyek, völgyek mind, mind régi ismerősei, s a kis majorház is ott az erdő szélén, sárgára mázolt épületeivel.

Lemeli kalapját, s a szél játszva simítja sötét fürtjeit.
Régem nem járt itt, de azért felismer mindent azonnal.

Ott a rét, mindjárt a majorház mögött, melyet minden nyáron elszokott borítani a víz, s meghordja züdes iszappal, itt-ott nád s barna fejű buzogány nő ki a vizenyősnek maradt helyeken. Még mindig az a régi haj-

lós fűzvesző sor határolja szomoruan ringó keskeny leveleivel.

Önét jobbra esik a város.
Széles tarka kavicsos út vezet oda a majorból, melyen könnyed gördüléssel szalad be nyári napokon a kócsi, árnyas terebélyes fák, sudar jegenyék váltakoznak az út mentén mindenütt árnyuk, melyet a hossza futó poros utra vetnek összebörül a közepén.

Ez az út visz tovább, a városkába, melynek rozsz közelete van, s ritkasága az emeletes ház; de a zöld zsugolagter aszablakokban kora tavasszal virul a báronyos virágu miculus és sárga viola . . .

Lassan, habozó léptekkel indul s megy előre a sötétlő erdőeske mentén, melynek sápadó lombjai fölött ott reszketett az őszi alkony aranyos reflexe. A major udvaron egy csoport szősz hajú gyermek futkos, ijedten bujnak össze, midőn az idegen utast megpillantják, a másik csoport észre sem veszi a jövevényt, sipitkozó hangon énekel:
„Ha én rozsa volnék, szépen megfordulnék!” . . .

Rendre és csöndre inti őket az „öreg cseléd” aki ott keresgél valamit a fényes vasu ekék között, aztán szóba egyeledik a fiatal emberrel, illendőképén viszonzozva köszönetét, s bekieseri a majorosné konyhájába. Kiváncsian megnézik.
Messziről kellett jönnie, öltönye merő por. Beesett arcát végig törli zsebkendőjével, aztán leül az ajtó mellett levő padra s egy pohár vizet kér.

Ki lehet?
E felett tünődnek valamennyien, mig oda nyújtják neki a háromszor kiöblintett poharat. Az öreg majorosné szemére fogja kötényét és könnyez.
Fiára gondol, egyetlen fiára, a ki évek

óta kóborol a világban, isten tudja merre, és hol, kinek a fedele védi, ki adja kezébe s mindennapi kenyert? . . .

A fiatal ember észre sem veszi a nagy érdeklődést, melylyel kitüntetik, maga mellé helyezi kalapját, s egy kis pihenőt kér az éjszakára . . .

Szivesen!
A majorosné rögtön felajánlja az egész szobát!

Hogy is lehetne máskép! Hiszen olyan szelid urias kinézése van, inggallérja szép fehér, s egészen ugy néz ki, mintha egy jó öreg édes anya siratná otthon! . . .
Lassan egészen bealkonyul . . .

Künn jönnek mennek a cselédek, nyikorog a sudaría amint az itatóra való vizet merik, a szin alatt az öreg gulyás mesél, csodás varázsu meséket az „ő korából” amikor még sokkal több kísértetek jártak mint most, uton-uttfélen találkozott velők a kint éjszakaizó pásztor . . .

A fiatal ember közelebb húzza a kis padot az ajtóhoz, s megkérdezi az asszonyt, messze esik-e innét a város? . . .

Meghallgatja a választ, aztán csendesen elfordul ismét, s a távolba néz, mint hogyha kutatna, ügyelne valamit, a sötét szemsugár téveteget merengéssel csüng a vidéken, pedig semmi különös megügyelni valót nem mutat az! . . .

A közeli nádas mellett az eszelős bojtár a Jóska özi a nyáját s furulyáz valamely régi régi nótát, de arra ugyan nem érdemes ügyelni, minduntalan összezavarodnak a fejében.

Azonban kitudja mit hall ő azokban a zavart hangokban? . . .

Végre egészen elcsendesül minden, csak olyan sajtószzerű halk zsongás szűrődik át a

távólból, mely az őszi esték sajátja — egy-egy lombrezzenés, visszatérő madárkák szánycsattogása, nesze a hervadt lehulló levélnék . . . Semmi más . . .

A cselédek elmélyednek, ki erre, ki arra, az öreg gulyás befejezte „mára” csodálatot keltő meséit, csend van a kis majorban, nyugalmas rejtelmes mély csend . . .

E mély hallgatást kevéssel éjfélt után, megzavarja valami . . .

Egy erőszakos mély dörrenés!
Ott fekszik a regényes szoba földjén, kezében a fényes agyu kiöltött pisztolyal. Meghalványult ajkán keskeny piros vonalban szivárog a forró vér . . .

Nem veszi észre, nem hallotta senki még mélyebb még sejtlemesebb a csend, mint azelőtt, a kis szoba meg telik gomolygó füsttel, kékes-hamvas sávolyokban terjed szét, kiszáll kiröppen a nyitott kis ablakon, a csillog himes éjszakába s rá borul a szendergő virágokra erős bántó puskaporszagot vegyít az illatos tiszta éjszakai levegő közé . . .

Picinyke fénykép hever a földön a halál vivódó ifju mellett; ez ez, lát mindent! . . .

Halvány elmosódott kép, alig kivehető vonások, gyermek leányos arc, merész levezetű szemöldökkel, a nyitott szép szemekben ott sugárzik még az álmokban való bit . . .

Együtt!
E szó van felírva a fénykép hátlapjára, elmosódott lilaszín tintával, fel írta azt oda egykor a lelkesedés pillanatában a rajongó szív tanácsát követve egy remegő leány kéz . . .

Igent bóliutott reá a szerelmet jósló kamilla virág . . .

De hisz a virágok élete oly rövid . . .
Minek is hinni abban . . .

Nagy Sándort a hadjáratok, a zord évszakok nem tudták megtörni, de az iszákosság sirba döntötte.

Az alkohol romboló hatása egyaránt kihat a szegény s művelt néposztályra, mely a mesterséges bort fogyasztja. Törvényhozási intézkedésekkel kevésbé lehet korlátozni az iszákosság szenvedélyét, inkább neveléssel és jó példaadással.

Hazánkban, fájdalom, sok helyütt valószínűleg nemzeti jelleget öltött az iszákosság. A pálinka fogyasztása megdöbbentő arányban terjed. A szellemi tömpultság és erkölcsi fásultság mély gyökeret vernek. Solon az itt sokat halállal sújtotta. A spartaiak pedig, hogy az ifjúságot megmentsék a szenvedélytől, rabszolgákat itattak le, hogy azokat látván, visszariadjanak az iszákosságtól.

A mértékletességi egyesületek sok helyen kelő sikerrel működnek. Például Angliában Amerika.

De ez még mind nem elég! A munkások a szabad időt nem az elvesztett örök pótlására használják, hanem részegeskedő hajlandóságuk kielégítésére.

Apolni kell azért a népből a vallásos érzületet, művelni kell őt s fel kell benne kelteni az emberi méltóság érzetét. Alapítani kell a nép részére könyvtárakat s éleszteni benne a kedvet a szép, jó és nemes iránt.

Ha aztán át lesz hatva hivatása tudatát, ha mértékletesen él s takarékos, ha a közigazgatás iránt meglehetősen tanúsít s a politikai meddő pártülzmektől távol tartja magát, akkor a nemzeti átalánosság lesz az általa, melyet a nemzeti lelke és izomereje teremt részére.

Az ember erkölcsi értékének mértéke a becsület és derék munka, munka, melyet a természet szükségére, a polgári társaság kötelességére s a megszokás gyönyörűségére tett. Jól mondta a haza bősége, hogy „A munka egyik legszebb rendeltetése az embernek”.

Népünk és társadalmunk másik uralkodó fő bűne a fényezés, mely az erkölcsi élet hanyatlásával jár.

Az esztelen költökezés mindig gyöngéje volt az uralomnak s a gazdagoknak. Mostanság azonban már a nép rétegbe is beszivárgott a fényezés s az egyszerűség és ártatlanság zománca lehullott a népről. Ha a fényezés arányban áll anyagi tehetségünkkel, jogultságunk nem vonható kétségbe, mert az a művészeteket, ipart stb. mozdítjuk elő. Midőn azonban a hiu fitogtatás, pipere s a külső tetszelgés a rugók, akkor nemcsak hogy nemisítjük az izlést s nem járunk hozzá az ipar, gazdaság, művészet stb. emeléséhez, hanem a társadalom hanyatlását is elősegítjük s megzavarjuk a szűzi erényt.

A leggyorsabb szobacizmus is divatnak hódol mai napság és uralkodó kifinomodott izlését majmolja. Mesterséges toldozás és földözösben gyakorolja magát s a természetellenes kitérőket is elsajátítja. Heider „Der einzige Liebreiz“ című költeményében mily gyönyörűen mondja:

Nur eine Macht, denn nichts entgegen,
Ja eine kann' ich nur
O Mädchen wenn sie bei Dir steht! —
Sie heisst: Natur! Natur!

De eszembe jut e pontnál, midőn a Keresztény mindenféleképpen fölékesítvén magát, trónjára ül s kérdésként Solont, vajjon látott-e valaha ennél szebb látványt. Erre Solon így válaszolt: Igen is, kakasokat, fázánokat és pávákat, mert ezek természetes és egyszerűbb díszszel vannak ékesítve (Laërt Diog. I. 51).

Hányszor megtörtént már az, hogy míg a hölgyek selyemben és bársonyban suhognak

... Künn ébred a természet lassan-lassan piros sávok képződnek a felhők homályos vonalai között. Senki sem sejt, senki sem tud semmit; semmit a kis szobácskában kialudt a mécses, kihanyt egy élet... Künn azersz ép úgy kél a nap, arany szín fényel száll fel az illat e réteken, csak a közeli városka házaait fedi még mély sötét — küd...

Ur mindhalálig.

Kenderessy Tibor sem tett mást, mint tett-k annyi sokan előtte s fognak tenni mások utána. Az apjáról maradt rá jól kezelt, duzan jövedelmező birtok, de arra még sem volt elég, hogy Tibor a végére ne járhasson. Az ősei szerzeménye, beleszámítva a törnyos kasszát is, pár év leforgása után idegen kézre került, csak éppen az ősi ezimer, mely már nem illet a homlokzatra, maradt meg az utód birtokában.

Hja, régi igazság, hogy bor, kártya és szerelem hatalmas étvágygyal bírnak s nem is esett valami nehezére megemészteni a nagy kenderesi dominiumot sem.

Hanem azért Kenderessy Tibor nem esett kétségbe, mikor dobszó utján került új ura az ősi jussnak, még csak gondolatában sem fordult meg, hogy most már talán a pisztoly szerepe következnék. Azt tartotta józan felfogással, hogy a szegénység lehet átok, de nem szegény.

Es kezdődött rá nézve az életnek új korszaka. Igaz, hogy ez sem volt talán a munkát, mely munka a létért való küzdelemben fáradozással jár. O könnyebb végéről fogta a dolgot. Miután sokan voltak, a kik két kézzel markolták bele mind az ő pénz-tárazájába, míg az duzzadt volt, joggal vélte

sétahelyeken s pákolyokban fogadják a imádók raját, addig gyermekeik otthon siránkoztak s a lelketlen eselések kárhuzatos dolgokkal árasztották el a fogékony szívet.

Csak a felsőbb rangúak segíthetnének e káros állapotokon, ha t. i. eszményi magaslata emelnék az egyszerűséget s hadat üzenének a folyton változó divatmajmolásnak, mely annyi családnál zavarta meg már az egyensúlyt.

Dr. V. S.

A tőzsdeadó.

Budapest, decz. 3.

Azon mozgalom, mely a külföld számos államában megindult a tőzsde megadóztatása tárgyában, újban hazánkban is igen élénken foglalkoztatja az érdekelt köröket. Az utolsó napokban különösen az, hogy az osztrák pénzügyminiszter dr. Steinbach az osztrák képviselőházban kifejtette véleményét e tárgyról, a kérdés a hazai kereskedelmi körökben előtérbe lépett. Nálunk e kérdés különben sem új; néhány évvel ezelőtt Istóczy Győző országgyűlési képviselő volt az, ki a képviselőházban a tőzsdeadó behozatalát sürgette és e célból törvényjavaslatot is terjesztette be, de ezt a t. ház minden pártáryalata (kivéve Istóczy csekély számu hivat) elvetette.

E kérdés mostani újabb felvetését a bécsi tőzsdeesemények okozhatták, de az osztrák pénzügyminiszter kijelentette, hogy ő mindaddig, míg magyar kollegáival e tekintetben nem lépett tárgyalásokra, definitív javaslatot nem terjeszthet elő.

A magyar kormány azonban nem hajlandó most sem a tőzsde megadóztatásához hozzájárulni. Ép oly kevéssé, mint volt akkor, midőn a kérdés magyar oldalról hozatott szóba. Mervadó körökben a tőzsdeadó ellen számos nyomós okot sorolnak fel, amelyek között első sorban áll az, hogy nem akarnak a tőzsdeadó behozatalával is közös ügyet csinálni. Nem tartják helyesnek, hogy Magyarország és Ausztria adói még jobban egyesítenessék.

Ha a bécsi miniszter az osztrák tőzsdeforgalmat megakarja azzal nehezíteni, hogy megadóztatja a tőzsdét, így ebben nem kell, hogy a magyar kormányt őt okvetlenül utalozza, mivel nálunk a tőzsdeügy jóformán még gyermekévé éli.

Az új adó, különben is csak legfeljebb 100,000 forint jövedelmezne évenként és így már ez okból sem volna helyes, a kereskedelmnek új békákat rakni. Az összeg sokkal csekélyebb, semhogy ezért érdemes volna a tőzsdét — ha csak ideig-odáig is — némiképpen megterhelni. Sőt ellenkezőleg Magyarország érdekeinek határozottan hátrányos volna, ha a budapesti — vagy a későbbben alakítandó vidéki tőzsdék megterhelhetnének és a magyar kormány inkább oda kellene hatnia, hogy minden tőle telhető módon hozzájáruljon ahhoz, hogy a tőzsdét élénkítse és ezzel elérje azt, hogy a magyar tőzsde a bécsitől magát teljesen emancipálhassa.

Nekünk semmi közünk ahhoz, hogy Steinbach ur a bécsi tőzsdével mit akar, de Magyarország érdekei egész más eljárást igényelnek a tőzsde irányában, mint odaát, és azért a mervadó pénzügyi körök nagyon erősen meg vannak arról győződve, hogy a magyar kormány vissza fog utasítani minden oly lépést, mely osztrák részéről a tőzsde adó behozatal közöe elintézését célozná.

A tőzsdeadónál sokkal fontosabb azonban az a kérdés, hogy a magyar árutőzsde reformáltassék. Az ott divó szokványok (usan-

ke) már annyira elavultak, hogy ezeknek radikális átalakítása nagyon is szükséges volna.

A reformok ugyan nagyobb áldozatok nélkül nem vihetők keresztül, de általuk elérnének az, hogy a budapesti tőzsde végrehajlására a bécsivel és berlini tőzsdékkel egy rangba helyezténék és így méltó helyét a világkereskedelemben elfoglalhatná.

E kérdéssel egyetemesleg volna azután elintézendő a vidéki árutőzsdék kérdése is, és akkor talán első sorban a vidéki nagyobb (városok Szeged, Arad, Debreczen, Pozsony, Temesvár, Kolozsár) méltányos érdekei volnának kielégítendő, melyeknek piacjai akadtolnák az árutőzsdék felállítását.

Ébredés.

— Béli jelenet. —

A báterem fojtó gőzéből kimenekül a folyosóra. A pálmákól, leanderekből készített aranyos tüske felé közeledik, hogy ott a bódító tórok fáradaim után kipihenje magát.

Fáradalmak? Bizony azok. A még mindig csinos asszony kezdi érezni a harmincznyé év terhét. Néha ugyan még most is csupa ifjúságot, csupa szerelmet érez lüktetni ereiben, de máskor aztán, különösen így táncz után olyan fáradt, olyan kimerült.

Betekint a hatygyutollas legyezőjébe foglalt tükröbe, s egész megviszálalódik, mikor onnan egy üde női arc mosolyog rá. Igaz ugyan, hogy amint hosszabban nézi ez arczot, a piros ajkak szélen észrevesz egy parányi ránczot — s a szép két szemek szögletében is sugárszerűen fut össze néhány piros ráncz.

A mazurka dallamos hangjai kiverődnek a tereméből, s a szép asszony arczáról egyszerre eltűnik a boru. Indul a terem felé. Pízi se-lyemcipős lábaival ütemszerűleg lépeget, szeme ragyog, keble lázasan emelkedik.

Eh, harmincznyé év ide, harmincznyé év oda — ő még mindig a legszebb asszony. Hallja füleben csengeni a tegnap délutáni vallomást. — Legszebb asszony vagy a világon... Így, így mondta.

Mi is az a harmincznyé év? Csak akkor öreg az ember, ha nem tud már szeretni. De ő tud. Szüvedélylyel, hűvvel, tüzzel, nem úgy mint azok az ostoba bakfékek.

Egyszerre csak megáll a terem ajtaja előtt. Hangot hall az odahagyott füle felől, s amint visszamegy, minden szót megért a lázas beszédből.

— Esküszöm, hogy nem szeretem azt az asszonyt. Maga kis bohó, hogy is gondolhat ilyet, hiszen anyám lehetne. Harmincznyé éves....

A szép asszony könnye barázdát szánt a rizsporos arczon, s mikor odajó hozzá egy barátja, s hívja be a terembe, csak annyit mond:

— Megyek haza. Az álomnak vége. Felébredtem.

Julius.

Helyi hírek.

Tájékoztató.

A királyi táblán hivatalos órák a segéd és kezelő hivatalokban d. e. 8—12, d. u. 2—5 óráig tartanak. — Az írtató, kiadó hivatal és az irattár a felelnek felvilágosításokat ad hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6 óráig.

Anyakönyvtár a kollégiumban a közönségnek nyitva pénteken délelőtt 11-től 12-ig.

hát a jass, a családi sirbolthoz való igén, őt is megilleti. Ezt a jogát érvényesítenie is kell és fogja. De hogyan?

Ha itt a fővárosban, ahol áll, hunyja le szemét, ki fog a sok közönyös idegen közül azzal törődni, hogy Kenderessy Tibort egyszerű fakoporsóban tessik örök nyugalomra a temető valamelyik zugában? Kinek adna az gondot, hogy őt az ősei mellett, a kenderesi családi sirbolthoz illel meg hely? Hiszen szegényül fog meghalni, talán szegények módjára is temetik el.

Nem, ennek nem szabad megtörténni. Álmatlan éjszakáin kínos vergődései közepett jutott elhatározásra. Visszaemlékezett arra, hogy lakik Kenderesen egy távoli atyafia amolyan tengődő komposztor, a kit még töle tellett, koronkint segélyben szokott részesítenie. Ah úgy lesz! Elvonnul ehhez az atyafiához, ott a dűledező kurján éli át végső perczeit, így aztán koporsója oda kerül a családi sirbolthoz.

Szinte megkönnyebült, hogy erre a megoldásra jutott. Most már csak tervének megvalósítása volt hátra.

Attól nem tarthatott, hogy a kenderesi komposztor visszautasítsa, hisz jó atyafiak voltak. A szegény, de becsület és egyenes szívű öreg rokonában megbízhatott. Hanem más agasztotta.

A régi fény maradványaiból is kikopott lassankint s mert hozzájárult hosszas betegsége is, bizony ruhátára már nem érdemelte meg e nevet. Alig alig azadt ruhadarab, mely ne Kenderessy Tibor elzülött voltáról tett volna tanuságot.

— Így csak nem jelenhetek meg Kenderesen! — sóhajtott magában. Nagyon nehéz dolog volt, de hősies akarata győzedelmeskedett. Kinnal kelt ki

Muzeum a kollégiumban nyitva van vasárnaponként d. e. 10-től 12-ig.

Színházban előadások naponta péntek kivételével kezdődnek este 7 órakor.

Nagy sétatáncverseny vasárnap és ünnepnapokon d. u. 6 órakor a „Margit fürdő” nagyertermében.

Dalestély. Rendezi a kereskedő ifjúság a Margit fürdő disztermében. Deczember 5-én.

Próba-bál. Alföldi Károly tanítványainak bemutatása. Bika disztermében. Deczember 5-én.

Jószág táncszertély. A Bika disztermében. Deczember 12-én.

Decz. 30. Zion egylet táncszertélye a Szik-szabán.

— Debreczen sz. kir. város közigazgatási bizottsága tegnap délután tartotta meg deczember havi rendes ülését gróf Dégenfeld József főispán elnöklete alatt. Az ülésen felolvasták a szakelődök havi jelentéseit, november hónapról; elintézték különböző árvaszéki, átépítészeti, adó-, érzésveti ügyeket részint első részint másodfokulag.

— A népszézeírás holnap — szombaton — kezdődik. Ez a munkálat előzi meg a bejelentési kötelezettség életbeléptetését és a bejelentési hivatal működését. A decz. 5-től 15-ig tartó népszézeírásnak egyéb célja nincsen, minthogy a bejelentési hivatal számára szükséges adatokat egybegyűjtse. A bejelentési hivatal pedig azért állítatik fel, hogy úgy a város rendes lakosai, mint a területén tartózkodó idegenek, ezek lak- és tartózkodási helyei nyilvántarthatók legyenek. — Egy ilyen nagy és népes városban elkerülhetetlenül szükség van ilyen intézményre, úgy rendőri tekintetből, mint a gyakorlati élet egyéb, sokféle szempontjából. — Az összézeírásnak természetesen pontosnak és hitelesnek kell lenni. — Ez csak azon esetben lesz kivihető, ha mindenki, legfőképpen pedig a családok, a háztuladonokok, vagy ezek helyettesei és megbízottjai lelkiismeretesen bevallanak minden hozzájuk tartozó, náluk lakó, illetőleg tartózkodó egyént, helybelit és idegent egyformán és ha a népszámláló ügynök által kívánt adatokat igazán bemondják. — Figyelmeztetjük azért a lakosságot, hogy a népszézeírásnak minden tekintetben segítségükre legyenek; kormány által megerősített szabályrendelet különben is polgári kötelességgétette a bejelentést; aki ellene vét megbírsághozható és meg is bírságotlatik. — Arra is figyelmeztetünk mindenkit, hogy a bejelentés kötelessége kire kire nézve azon a napon lép hatályba, amelyen a népszámlálás alkalmával számba vétetett. Tehát a fölvétel után minden be- és kiköltözés a lak- és tartózkodási helynek minden változtatása a szabályszerű idő, 24 illetőleg 48 óra alatt bejelentendő, még pedig új évig amikor a bejelentési hivatal tényleg megkezdí működését a rendőrfőkapitányságnál (Komáromy ház színház mellett). Ugyanott a be és kijelentési lapok díjtalanul kaphatók. A népszézeírás tetemes költségbe kerül a városnak. A nyomtatványokat nem számítva kevés híjján harmadfelezer forintjába. A külsősegen dolgozó ügynökök díjazása 1585-, a belsősegen dolgozóké pedig 790 frba kerül. — Végül megemlítjük, hogy valamennyi számláló ügynök hitelesített aláírott igazolvánnyal van ellátva.

beteggyárból, lábai alig bírták elerőtlenedett testét. Csak vánszorogva tudott járni, hanem azért ment.

Sok ajton kellett kopogtatnia régi özboráinál, kevés helyen sikerrel. Napok teltek el, míg hozzájutott, hogy betegen testben és lélekben elmondhatta:

— Most már csak az ut van hátra Kenderesig.

Az erőtlén vézna alakot alig alig tudták felismerni Kenderesen. Az öreg komposztor és családja félre fordíták arczukat láttára, hogy lopva törüljék ki a szemükbe gyűlemly könyeket. Délcegnék látták és tudták ok e pillanatig Kenderessy Tibort.

Rázós paraszt szekér várt az indóháznál a betegre, más nem volt kapható. Hiba igyekeztek neki minél kényelmesebb ülést rögtönözni, hasztalan haladtak csak lépésben, minduntalan habos vért kellett leszárítani ajkairól. Alig is eszmélt.

Hanem mikor a fordulónál feltűnt a boltozatos épület a szomorú fűzek alól, örömpir jelent meg Tibor arczán s hangja szinte csengett, mikor megszólalt:

— Itthon, itthon vagyok hát!

— Itthon, itthon te szegény... mor-molta önkénytelenül az öreg komposztor.

Kenderessy Tibor kipattant e szavakra. — Én — szegény? Ur, ur vagyok, kinek ősi jussom örök pihenő helye van, ott... őseim mellett, hova csak Kenderessy-eknek van bejárásunk. Van nekünk otthonunk...

Nem mondott neki ellent senki.

Másnap kitértették, — negyednapra bevonulását tartá a Kenderessyek utolsó otthonába.

Sarkady Elemér

reczen-
lapok
válasz-
napj s
regi,
egyhá-
megtör-
gyében
Kiss A
dig 29
kilencz
sok era
ségeré-
debrec-
ma ut-
Tóth S
gyel I
a mult
zassági
lépett
11 r. k
különb-
hónapl
izraeli
fir, 92
len szü-
ezen id-
izr. ös-
átlag 2
ség a
hágásé
toztato
zében j-
el a se-
től is
város.
lonczk.
távolit
jonovit
redes
Hortol-
nyész-
zések.
nyilat-
arra a
kereste
a Hort-
kevéss
sovány
Tegnap
szállot
bejárta
hogy n-
dbot e-
ezt is
vadász
altabor
ne me-
megyek,
emberes
M
nem fel-
rabbi é
Krausz
u. 4 ó
fogja l
alkaion
is fog
a kato-
böző eg-
intézet
ségek
mely t
A külf-
és oszt
czegov-
leges s
vott u-
tartatá-
a védő-
közvetl
felmerül
ügymin
házipén-
lag F-
niszter
a post-
leendő
ha a k-
léte ide-
A hely-
sére a
róságol
figyel-
költés-
a posta
minisz-
csak a
dásáról
tudára
Baross
mely
lyekben
küldem
Az érte-
den ese-
kárára
czimze-
sek, en-
akkor
vagy l
zolja.

van vasárnapon
pünte kivételével
és ünnepeken
Margarit
bunak beu-a
De
a Szik-
közgazgatási
totta meg de-
Degenfeld
att. Az ársen-
jelentéseit, no-
különböző árva-
eti ügyeket ré-
szombaton
előzi meg a be-
éptetését és a
A decz. 5-től
yéb czélja nin-
ivatal számára
se. A bejelen-
atik fel, hogy
int a területen
és tartózkodási
enek. — Egy
kerülhetetlenül
gy rendőri
ti élet egyéb,
z összeírásnak
hitelesnek kell
a lesz kivethető,
a családok, a
helyetteseik és
n bevallanak
lakó, illetőleg
idegent egy-
gynök által ki-
ak. — Figyelj
hogy a népze-
segítségre
sított szabály-
kötelességgé
vét megbir-
atik. — Arra
indenkit,
ge kire kire
ba, amelyen a
a vétettet. Te-
és kiköltözés
minden változ-
illetőleg 48 óra
évig amikor
megkezdí mikö-
Komáromy
t a be és kije-
ók. A népöze-
városnak. A
a kevés híján
sőségen dolgo-
sőségen dolgo-
Végül megem-
aló ügyök hi-
val van ellátva.
erőtlenedett
t járn, hanem
nia régi cim-
Napok teltek
tegen testben
t van hátra
alig tud-
örög kompo-
liták arcukat
a szemükbe
ek látták és
essy Tibort.
várt az indó-
t kapható. Hi-
mellesőbb ülést
csak lépésben,
tt leszárítani
ál feltűnt a
zek alól, öröm-
hangja szünte
hát!
ny... mor-
poszeszor.
t e szavakra.
r vagyok, ki-
lye van, ott
Kenderessy-
ekünk ottho-
senki.
negyednapra
ek utolsó ott-
ady Elemér

— Püspök választás mozgalmak. A „Debre-
recen” című lapjárunk, egyedüli a hely-
lapok között, amely állást foglalt a püspök
választásáról és pedig Kiss Aron mellett, teg-
nap számában azt írja, hogy a szatmári, be-
regi, felső szabolesei és mármaros ugcsoai
egyházmegyéek legtöbb egyházközségében már
megtörtént a szavazás; e négy egyházmeg-
yében szerinte már eddig 201 szavazata van
Kiss Aronnak; az általános többséghez pe-
dig 290 szavazat szükséges. Hátra van még
kilenc egyházmegye, amelyekből a szavazá-
sok eredménye ismeretlen. Az adatok hiteles-
ségeért persze lapjárunk felelős.
— A Zsinatra. Az ev. ref. zsinatnak
debreceeni tagjai részint tegnap este, részint
ma utaztak fel Budapestre. — Debreceenből
Tóth Samuel, gróf Dégenfeld József és Len-
gyel Imre mentek f. l.
— Házasságok statisztikája. Az egyház
a múlt hónapban meglehetően elégedve a há-
zasságkötések számával. — Hatvan egy pár
lépett az oltár elé. — Még pedig 44 ev. ref.,
11 r. kath. 2 ág. ev. és 4 izr. — November
különbösen is a lakodalmak hónapja.
— Népesedés. Debreceenben november
hónapban 123 ref. 41 r. kath. 2 ág. ev. 15,
izraelita, összesen 181 gyermek született, 89
fiu, 92 leány. Evi átlag 38 16%. 1 törvényte-
len szülött 24. Halva született 15. Meghalt
ezen idő alatt 99 ref. 24 r. kath. 2 ág. ev. 9
izr. összesen 134 egyén, 76 fi, 67 nőnemű. Ez
átlag 28.20%.
— A rendőrségről. A debreceni rendőr-
ség a múlt hónapban lopásért 24, rendőri ki-
hágásért 125, összesen tehát 149 egyént tar-
toztatott le; az előbbieket a kir. ügyészség ke-
zebe juttattak, utóbbiakkal a rendőrség bán-
t el a saját hatáskörében. A kétes existenciá-
tól is meglehetősen tisztult novemberben a
város. A rendőrség ugyanis 38 csavargót to-
lonczképen, 26 ot pedig kényszer utlevéllel
távolított el.
— Megdicsőrt városi tenyészkanckák. Bu-
jonovics altábornagy és Bobory György ez-
redes közelbél megtekintették a városnak a
Hortobágyon telelő növények csikóit és te-
nyészkanckáit, melyek mind Nonius keraszté-
zések. A látott anyag felől nagy elismeréssel
nyilatkoztak.
— Vadászai a Hortobágyon. Mostanában
arra a hirre, hogy temérdek a vadliba, sűrűn
keresték fel kisebb nagyobb vadásztársaságok
a Hortobágyot. — A tapasztalat azonban
kevésbé igazolta ezt a híresztelést s legtöb-
ben sovány eredményel, családva tértek vissza.
Tegnapelőtti is egy 5-6 tagú vadászcsapat
szállott ki a hortobágyi állomásra és tegnap
bejárta a pusztá egy részét. Panaszkodnak,
hogy nem huznak a libák és mindössze 19
dbot ejtettek el. Mostoha viszonyok között
ezt is kielégítő zsákmánynak mondják. A
vadászaton mint vendég részt vett Bujanovics
altábornagy Er-Mihályfalváró.
— Csailakozott jölvé. Menjek kisváson, vagy
ne menjek, tündök magában a humanista. Eh, mit; Nem
megyek, hanem a hatost inkább odámond egy szegény
embernek.
Megteszi. Öt percz muva:
— Tyhű, az áldóját annak a csavargónak! Hát
nem felül a hatosom a — kisváson?
— A debreceni izraelita hitközség a
rabbi állomásra megválasztott Fötisztelendő
Krausz Vilmos főrabbi arat f. hó 6-dikán d.
u. 4 órakor a Szt. Anna utcai templomban
fogja hivatalába ünnepélyesen beigtatni, mely
alkalommal a főrabbi ur székfoglaló beszédet
is fog tartani. Ezen ünnepélyre a h. tóságok-
a katonai és polgári notabilitások, a külön-
böző egyházak fejei és lelkészei, a tanító-
intézetek testületei és általában a nagy közön-
ségek lapunk utján a hitközség előjárósa
mely tisztellett meghívja.
— A külföldön tartózkodó hadkötelesek
A külföldi államokban, nevezetesen a magyar
és osztrák államterületeken, Bosznia és Her-
cegovina területén kívül tartózkodó s tény-
leges szolgálatra, katonai kiképzetésre behi-
vőt utanozok, tegyvergyakorlatra beidézett
tartalékosok és póttartalékosok behívó jegyeit
a védtörvény értelmében a járási tisztviselők
közvetlenül postai uton kézbesítik az ekként
felmerülő postadíjak, eljárás költségek a bel-
ügyminiszter rendlete értelmében a megyék
házipénztáraiból előlegezendők. Ebből kifolyó-
lag Fejérváry Géza, báró honvédelmi mi-
niszter utasította a törvényhatóságokat, hogy
a postadíjaknak a megyei házipénztárból
leendő előlegezése csak az esetben történik,
ha a külföldön tartózkodó védköteles távol-
léte idejére helyettese kijelölését elmulasztotta.
A helyettes, vagy közvetítő személy kijelölé-
sére a járási tisztviselők vagy községi előjár-
óságok kötelesek a külföldön élő védkötelest
figyelemztetni s a postán küldött behívójegyek
költség it az illetők tartoznak megtéríteni. Ha
a postai uton való kézbesítés nem sikerül, a
miniszter közbenjárása is igénybe vehető, de
csak akkor, ha az illetőnek külföldi tartózko-
dásáról pontos és megbízható adatokat adnak
tudtára.
— A postai küldemények és a községek,
Baross Gábor miniszter rendeletét adott ki,
mely szerint ama községek részére, me-
lyekben postahivatal nincsen, a kézbesítendő
küldeményekről az illetők értesítőt kapnak.
Az értesítő gondosan megőrzendő, mert min-
den esetben a visszaélés csakis a címzett
kárára történik. A községi előjáróságok a
címzett névalírásának hitelesítéséért felelő-
sek, ennél fogva címzett névalírását csakis
akkor hitelesítsék, ha a címzettet ismerik
vagy ha az személy azonosságát kellően igá-
zolja.

— Temetés Bold. Fráter Imrénének
pártunk kiváló elnökének elhunyt nejét ma
delelőtt 11 órakor temették a Miklós utcai
halottas házból. A házat nagy közönség vette
körül, miután mindeki nem tért be az udvarra
a hova a koszorúkkal borított koporsót kité-
ték. A ha ott felett K. Tóth Kálmán mon-
dott emelkedett szellemű szép beszédet. Meg-
jelentek a temetésen Simonffy Imre pol-
gármester a városi tisztikar, Szunyogh
pénzügyigazgató a pénzügyi tisztviselők élén,
ott volt a megyei tisztikar és városunk szá-
mos előkelősége. A katonaság köréből ott volt
Ballács Vincze huszár ezredes és Ma-
yer őrnagy. A koszorú kocsit el volt halmoz-
va. Az elhunyt gyermekei, rokonai, jóbará-
tai és ismerősei küldték a koszorúkat szer-
teik és kegyeletük jelöl. A debr. czeni, sza-
badelvi párt is díszes koszorúval adózott en-
nek a kegyeletnek. A menet kikiértte a hilt-
temeket egészen a czepléd-utcai temetőig,
hol a koporsót tengelyre tették és kocsin szá-
fűtötték el Almodra a családi sírboltba.
A temetést, mely fényes volt, a „Kegyelet”
temetkezési intézet végezte.
— Munkások dalestéje. A debreceni
„Munkás dalegyet” december hó 12-én szomb-
aton a Margit fürdő disztermében Kubaoska
István karnagy vezetésé és Zsiga Józsi zene-
kara közreműködésé mellett, a „zászló alap-
javára” táncszal egybekötött dalestélyt ren-
dez, következő másorral: „Kápolna” Kreut-
zer, „Ha meghalok” Mácsay, „Pepitánt” Gené,
„Kossuth nótá” Lányi, „Király induló” Huber.
Kezdeté este 8 és fél órakor. Bérleti-díj sz-
ményenkint 50 hr. Egyleti alapító és pártoló
tagok szabadjegyeiket használhatják. Jegyek
előre válthatók: Czek József pénztárnoknál,
(Rózsabokor) Kis-uj-utca Kovács József üz-
letében (Teleky utca). Este a pézstárnál. Fel-
ülfizetések köszönettel vétetnek s hirliapilag
nyugtáztatnak.
— Barbi alicé ma este 8 órakor fogja
hangversenyét a „Bika” disztermében meg-
tartani, melyre a közönség figyelmét felhívjuk.
— Uj gőzmalom. Rosenháli Dániel
a Széchenyi kertben gőzmalomt szándékszik
felállítani. A helyszíni tárgyalást az iparha-
tóság december hó 11-én tartja meg, mikor
is a környék lakosai előadhatják esetleges ki-
fogásaikat.
— Adófizetések. Debreceen város lkos-
sága a múlt hónapban igen nagy összegű ál-
laml egyenes adót fizetett be. — Nevezetesen
múlt évekről 4419 22—, folyó évről 73768.53,
késedelmi kamatok tevében 576.86, összesen
78773.61 frtot. Ezen kívül hadmennyiségi adó
címzén befolyt 498.— idegen adó 410.— idegen
illeték 170.— iparkamarai költség 336.— járdá
adó 2227 közmunkaváltás 57 utadó 7921 frt.
— A nagyerdei új fővőház, melyet a vá-
ros a helyi vasút városarnokától jobbra, a
katonai lövőházak szomszédságában, fényő
ültetvények közé építtetett, már egészen ké-
szzen van; hiányzik azonban a lövőtér pláni-
rozása, körülárkoltatása és golyó-fogó töltéssel
ellátása. — A tanács közlelbb megbizta
Bészler Lajos tanácsnokot, hogy készíttesse
el ezt a munkát is; a költségekre a szükség-
es összeget utalványozta.
— Influenzás hónap volt az elmúlt no-
vember. Sárvány Gyula tisztí fővoos kö-
vetkezőket írja a múlt havi egészségügyi álla-
potokról. A közegészség több oldalról és erő-
sebben volt megátadva, mint októberben.
Megbetegedések nagyszámmal fordultak elő,
melyek a légzőszervek hurutos és lobos bán-
talmán kívül leginkább a nagy kiterjedésben
észlelt influenza ből állottak ezen be-
tegségek ugyan hosszatarók voltak, azon-
ban többnyire kedvező lefolyással végződtek;
utóbbiban haláleset nem fordult elő. Heveny
ragályos betegségek közül szörványosan him-
lőscse, (varicella), ronesoló toroklob
hagymáz és vörhenyesetek észleltettek a
hagymázban és ronesoló toroklobban hat hat
haláleset vörhenyben pedig egy haláleset for-
dult elő. Orvos rendőrileg megvizsgáltattak a
piaçra hozott különböző élelmiszerek és az
iskolák. A tanulók egészségügyi állapota a nagy
számmal fellépett hurutos bántalom miatt
kedvezőtlennek találtatott. A pallagi iskolá-
ban pedig a növedékek között számos hagym-
máz megbetegedés merülvén fel, az iskola bi-
zonnytalán időre bezárattott.
— Rövid per. Megjelenik a ézvá s a ka-
piány előtt és így kezdi!
— Tekintetes uram! Az a panaszom,
hogy ez az ember itt ellopta a subámat és
eladta a zsidónak. De minthogy én ettől az
embertől a subám árát soha meg nem kapom,
sőt azt is tudom, hogy a gember csak a
becsuktatása végett loppott, mert hát a bír-
tásban jó meleg szobát, meleg ételt kap, sőt
ha beteg, hát elviszik a kórházba, hol tiszta
meleg ágyba fektetik, míg most az árokban
hál s a kórházban elfoglalja egy más, érde-
mesebb ember helyét; mondom, ezek alapján
én semmi féle panasz nem indítok ellene.
— Hisz ez mind igen jól van, de hát
akkor minek cizáltattá ide — mondja a ka-
piány.
— Hát csak azért, hogy ezeket az igaz-
ságokat a szembé mondjam ennek a gazem-
bernek. Isten áldja a tekintetes urat!
— Szaporodnak az önálló iparosok. Az
I. foku iparhatóság, vagyis a rendőrfőkapitány
a múlt hónapban különböző iparnemek ön-
álló folytatására 23 engedélyt adott ki. —
Munkakönyvet pedig 78 egyén kapott tőle.
— Katonaság létszáma. A nyári és őszi
hónapokban a m. kir. honvédség létsz ma
Debreceenben mindig felülmúlta a közös had-

seregbelieket. Novemberben már változott a
helyzet, amennyiben a közhadserőbeli kat-
onaság 1035 legényt számlált 146 lóval, a
honvédség pedig 964 főből állott 295 lóval.
A katonaság létszáma tehát egy híján épen
2000 volt 441 ló al. A lakosságnál állandóan
csak 30 legény és 2 ló volt beszállásolva.
— A kereskedő tesület há a a nagy-
templom téren már tedél alatt van. Most
már kivethető, milyen impozáns szép épülettel
gazdagszik ez átal. — A hatalmas nézetű
ablaknyílások, a karcus oszlopok, a mélyen
kiszögellőközépből risalit egyszerre elárlják,
hogy nem bérházzal, hanem középülettel
állunk szemben. — A kereskedelmi akademia
építésével még jobban előre haladtak. Mert
ott már ott a belső munkálatok folynak nagy
serényen.
— A Mozart halálának emlékére decz-
6 án (és nem 5-ikén) a Margit fürdőben ren-
dezendő hangverseny iránt nagy az érdeklődés
és szuffolt ház előtt fog az lefolyni. Tegnap
közleményükből kimaradt az, hogy a másor
2. pontján álló 108. opus klarinét és vonós
négyes.
— A Vilmos féle sörösruokban ma az
uj bérli által hal és zene estély tartatik.

Közgazdaság.

Kereskedelmi szerződési tárgyalások.
Epen tegnap múlt esztendeje, hogy Ausztria,
Magyarország és a német birodalom képvise-
lői összegyűltek annak a nagy akciónak
megkezdésére, melynek czélja Közép Európa
kereskedelem politikai helyzetét haszabb
időre állandósítani s az 1874-iki angol szer-
ződés felmondásával megkezdett ingadozást
megszüntetni. Négy havi tárgyalás után be-
fejezték az Ausztria Magyarország és Né-
metország közt köteendő szerződés ügyének
megvitatását s ezzel alapot nyertek közös
tárgyalásra az Oroszországgal, Svájjal és
későbbi sorrendben Szerbiával és Romániával
köteendő szerződés ügyében. Majdnem három
hónapig, május közepétől augusztus köz-
zépéig folyt a tárgyalás Svájjal. Ezt meg-
kellett szakítani, mert néhány pontra nézve
nem sikerült a megegyezés, hogy Olaszor-
szággal kezdjék meg a tárgyalást. Erre
szintén három hónapra volt szükség. Svájccal
a tárgyalást rövid idő múlva újból meg-
kezdtek és most már, úgy látszik, kedvezően
fognak befejezni. Mint a „Fremdenblatt” ér-
tesül, még e hét folyamán aláírják az osztrák
magyar monarchia, a német birodalom,
Olaszország és Svájc közt kötött szerződé-
seket és a jövő hét elején a parlamentet elé
terjesztik az illető törvényjavaslatokat.

Czukorkivitelünk folyó év június havában
az országos statisztikai hivatal adatai szerint
a következők: A ma közöltetett adatok szer-
int kivitték összesen 27,852 métermáza cukrot
(19,274 mm. finomított és 8463 mm. nyers
cukrot); és pedig 15,853 mmázsát Ausztriá-
ba, 3530 mmázsát Németországba, 807 mmá-
zsát Olaszországba, 2020 mmázsát Nagybrí-
tánia, 1541 mmázsát Bosznia és Hercegovina-
ba, 263 mmázsát Romániába, 199 mmá-
zsát Szerbiába, 501 mmázsát Bulgária és
Kelet Ruméliába, 598 mmázsát a Balkán-fél-
sziget többi részébe, és más itt meg nem
nevezett államokba 2540 mmázsát.

A tengeri-üzlet és a német tengeri-vám.
Az üzlet teljesen pang, exporteurók nem
vásárolnak, ugylátszik a külföld be akarja
várni a Németországgal megkötött szerződés
intézkedéseinek publikálását, mi a jövő héten
fog megtörténni. Mert most az a kérdés, hogy
a jelenlegi két márká tengeri kiviteli-vám el
fog-e teljesen töröltetni, vagy csak mérsékel-
tetni? Mihelyt e tény ismeretes lesz akkor
remélhető az üzlet újabb élénkülése és kedvező
fejlődése.

Vegyes hírek.

* Az amerikai sertésus behozatának
megegyezésére vonatkozó rendeletet most szö-
vegezik a miniszteriumban s a rendelet a
ki hirdetés után azonnal, vagy legkésőbb jövő
évi január elején lép életbe.
* Tulságos következtetés. Az oroszajtó
elismeréssel fogadja azokat a rokonszenves
szavakat, melyeket gróf Apponyi Albert és
Tisza Kálmán a magyar delegációban az
osorz inségekrol mondtak. Megjegyzik, hogy
a magyar delegációtól ilyesmit nem vártak.
Meglepetésben aztán egyik orosz lap politi-
kai következtetéseket is von a németek ellen,
ugy okoskodván, hogy a németégek oroszellen-
es állása semmit sem nyom a latban, mikor
már a magyarok is az oroszok mellett fog-
lalnak állást. Persze ha nem volna különbség
a szegény inségek és a moszkovita politiku-
sok közt!
* A regény és az élet. Furcsán igazolta
egy bécsi kiskereskedőnél az élet, hogy nincs
az a rémregény, mely az életben elő ne for-
dult volna. Maga panaszolta ezt imigyen a
bíróknak: „Nem rég együtt ültem a feleségem-
mel. Egy regényt olvastunk, valami házasság-
törési regényt. Nekem nem tetszett a dolog
és félredobva a könyvet, azt mondtam nőm-
nek: „Ilyesmi csak regényekben fordul elő,
de nem az életben”. Ránézék feleségemre és
azt látom, hogy reszket a belső felindulástól,
és csak nehezen fojtja el közyeit. „De igen-
az életben is előfordul!” zokogja. — „Lehe-

tetlen”, mondom én, „soha!” — „De igen!”
szóló fuldokolva, és leroskadva előttem, át-
kulcsolja térdeimet. „Igen! előfordul a való-
életben, mert velem, szerencsétlenül szintén
megtörtént! Azt hittem, az asszony hirtelen
megőrült és meg akarom nyugtatni; de ő
nem tágit és iszonyu vallomást tesz nekem.
Hat évvel ezelőtt, ugymond, midőn egyedül
maradt lakásunkon, a levélhordó, ki levelet
hozott, ádázul visszaélt az alkalommal és
tönkretette az asszony becsületét. Azóta nem
volt nyugta se éjjel, se nappal. Én nem
tudtam mire vélni eleven kedélyhangulatának
hirtelen elváltozását, mely hat év óta valósa-
gos bukomorsággá fajult.” Szigoru büntetést
kért a férj a házasságtörő levélhordó ellen,
ki elrabolta boldogságát. De mert az ügy
elévült, a vádlottat fölmentették. Öklét szorí-
tva rá akart rohanni a levélhordóra, de a
bíró csillapító szavaira elhallgatott. Karjánál
fogva megragadta remegő fejségét és oda-
dobta a vádlott karjai közé: „Itt van hát,
vidd el és vidd vele a gyermekeket is!”
Azután az ajtó becsapva, sietve távozott a
tárgyalási teremből. Az asszony zokogva ván-
szorgott utána.
* Az orosz inség. a mely az orosz nép
nagyirénzélét psztit, számos orosz író és
publizistát indított arra, hogy a nép nyomo-
rának feltáráásával kijelölje az orvoslás legal-
kalmassabb módjait. Jellemző, hogy még az
osorz cenzurának sincs bátorsága mind e
nyilatkozatok elhallgattatni, pedig mi sem
természetesebb, hogy nyíltan, vagy burkol-
tan valamennyi a fennálló orosz kormány-
rendszer ellen irányult. Issajev a híres orosz
tudós Pétervárott előadást tartott, a melyben
rámutatott arra, hogy az inség nemcsak ele-
mi csapás, de következménye a helytelen
mezőgazdasági rendszernek, a mely a kormány
hibája. A paraszbtirtokokon nem is lehet
jól gazdálkodni és általában nagy az állat-
hiány. A segélyakció gyöngye és hiányos. Ha
csak 40 millió ember énezik is: már 300
millió rubelre van szükség, hogy rajtuk se-
gitve legyen. A kormány segélyei és a ma-
gán játékonyság a szükséglet harmadrészt
se fedezi. Issajev az 1892-iki adójövedelmek
pontos előirányzása után új kölcsön fölvéte-
lét ajánlja.
* Feleség százezer forintja. Körülbelül
két évvel ezelőtt nagy feltűtetést keltett
mindenféle az a bűnpör, melyet Novák Fe-
renc ellen indítottak meg a ki feleségének
százezer forintnyi letétjén egy idegen nő-
személy által kiállított közjegyzői okirat
alapján az osztrák magyar banktól illeték-
lenül felvette. Novákné keresetét indított az
osztrák magyar bank ellen a letétörzési szer-
ződés teljesítésé, illetve a szenvedett kár
megtérítése végett. Mint mos Bécsből tele-
grafálják, Novákné mind az első, mind a más-
odik fórumon, ma pedig a legfelső fórumon
is elutasították keresetével.
* Tüntetés Fiume ellen. Zágrábban tegnap
este tüntetés volt a fiumei ellen abból az
alkalomból, hogy a fiumei horvát pártnak
nem sikerült az ottani templomokban a horvát
nyelvűnek olyan pozíciót szerezni, a minőt ők
akartak. Több száz diák sereglett össze s
bejárta az utcákat, tüntette Ciotta polgár-
mester és Bedini fiumei plébános ellen, a kinek
legtöbb része van abban, hogy a horvátok
kivánsága nem teljesült. A peratók közben
éltették a horvát Fiumét.
* A berlini Jack. Említettük, hogy le-
ujabban Würzburgban fogtak el egy embert,
kit Nitsche Hedvig prostitúált nő gyilkosa-
nak tartanak. Az illető Nagel Dimár nevű
21 éves bécsi pénzér, néhai Nagel főhadnagy
fia. Ellerhofer Alfréd nevére szóló okmányo-
kat s tört találták nála. Elmondta, hogy
október 15-én utazott el Bécsből, hol egy
leányt tartott ki. Legutóbb Berlinben tartó-
zkodott az Uranien-strasse 105. szám alatti
vendéglőben. Nagel az által vát gyanussá,
hogy miután a gyilkosság gyanuja reá irá-
nyult, tagadta, hogy Berlinben volt.

Szerkesztői üzenetek.

Z. Debreceen. Nagyon csalódik ha azt hiszi —
mert első sorban nekünk, akik tudjuk, hogy micsoda
idegészítő munkát végezzünk, nekünk kell egymást
megbecsülnünk — s nekünk nem ezünk a saját ki-
csinyes civakodások szócsövévé tenni. Magasabb és ne-
mesőbb hivatásnak akarunk mi élni mint annak, hogy
egymást gúncsoljunk. O. P. Igen, én azt találja, hogy mi
nem teljesítjük a kötelességünket a szinészettel szemben
és azt nem találja, hogy tulajdonképen azok az urak
követtek el helyehezatlan mulasztást a sajtóválszemb-
ben mikor annak értékét el nem ismerték? Csak legyen
nyugodt — leveletöztetett szünatodások aligha fogják
megmenteni a Capitólumot. Jó izlésszerű ember egész
ebéjé nem állhat Caviárból. Majd megújja a publikum
az egész históriát. Mi különben kötelességünket legjobb
meggyőződésünk szerint teljesítjük, midőn művészi é-
rtékű előadásokon kívül még minden premierről is refe-
válnunk. Privát reklamok közlésére csak nem vagyunk
kötelesek. Tj Debreceen. A „művés” nem úti ugyan
még meg a közéletesség mértékét, de van a dolgozatra
valami kis etalált hangulat fénye, az irói vénának egy-
halvány csillama, ami remélni enged, hogy egy kis
gyakorlat után közéleti dolgot is kaphatunk öntől. B.
J. Debreceen. A versben nem az ortográfia hiánya a
legnagyobb baj — hanem a poezis hiánya, mely nélkü
vers nem lehet vers. Cz. D. Kérjük, hogy csak a papír
egyik oldalára írjon a szedés könnyebbsége végett. B.
B. Gy. Kolozsvár. A versek rosszak. Rossz verseken pe-
dig nincs mit kritizálni.

MENETREND.

1891. Október 1-6i.

Debreczenti indul:

B. pest—N. Várad felé (gyv)	reggel 8 ó. 44 p.
" " " " " " " "	délben 12 ó. 52 p.
" " " " " " " "	este 10 ó. 31 p.
Csak N. Várad felé	d. u. 3 ó. 34 p.
Számár felé	d. u. 3 ó. 24 p.
" " " " " " " "	este 7 ó. 45 p.
" " " " " " " "	éjjel 3 ó. 09 p.
Kassa felé	reggel 8 ó. 32 p.
" " " " " " " "	d. u. 3 ó. 39 p.
" " " " " " " "	este 7 ó. 40 p.
Nánás felé:	(m. á. vasutól reggel 5 ó. 48 p.
" " " " " " " "	" " " " " " " " d. u. 3 ó. 19 p.
" " " " " " " "	(vásártérről reggel 6 ó. 04 p.
" " " " " " " "	" " " " " " " " d. u. 3 ó. 38 p.
Füzes-Abony felé	(m. á. vasutól éjjel 4 ó. 26 p.
" " " " " " " "	" " " " " " " " d. u. 4 ó. 31 p.
" " " " " " " "	(vásártérről éjjel 4 ó. 37 p.
" " " " " " " "	" " " " " " " " d. u. 4 ó. 44 p.

Debreczenbe érkeznek:

Budapest—N. Várad felől: éjjel	2 ó. 44 p.
" " " " " " " "	d. u. 3 ó. 09 p.
" " " " " " " "	(gy. v.) este 7 ó. 06 p.
Csak N. Várad felől: reggel	7 ó. 42 p.
Számár felől: reggel	8 ó. — p.
" " " " " " " "	délben 12 ó. 31 p.
" " " " " " " "	este 10 ó. 16 p.
Kassa felől: reggel	8 ó. 06 p.
" " " " " " " "	délben 12 ó. 36 p.
" " " " " " " "	este 7 ó. 20 p.
" " " " " " " "	(vásártérről reggel 8 ó. 09 p.
" " " " " " " "	" " " " " " " " este 5 ó. 56 p.
Nánásról: (m. á. vasutól reggel 8 ó. 17 p.	" " " " " " " " este 6 ó. 05 p.
" " " " " " " "	(vásártérről reggel 8 ó. 18 p.
" " " " " " " "	" " " " " " " " d. u. 4 ó. 45 p.
Füzes-Abony felől: m. á. vasutól reg. 8 ó. 27 p.	" " " " " " " " d. u. 4 ó. 54 p.

Budapestről Debreczenbe indul:

reggel	8 ó. 30 p.
este	7 ó. — p.
d. u.	1 ó. 50 p.

Főszerkesztő és kiadó laptulajdonos: **Vértesi Arnold.**
Felelős szerkesztő: **Vértesi Gyula.**

„The Mutual“
new-yorki életbiztosító társaság.
Tisztán kölcsönösségen alapul. Részvényesei nincsenek. Alapítástól 1843.

A világ legnagyobb és legelőnyösebb életbiztosító társasága és a legnagyobb biztonsságot nyújtja. Összes biztosítéki alap 1891. január 1-én: 367 millió forintnál több; fennállása óta a társaság a kötvénytulajdonosoknak 760 millió forintot meghaladó összeget fizetett ki, melyből mintegy 210 millió forint csupán nyereseményekre esik.

A kiváló előnyök, melyeket a „The Mutual“ nál eszközölt biztosítás nyújt, kitérnek a következő kötvény-példa eredményéből: A legrégebb kötvény Amerikában 3-dik kötvény (nem tontina) Hezron A. Johnson. Kiállítást: 1843. Evi díj: 102 dollár. Kifizetett 1891

biztosított összeg	5000 dollár
saporodás a nyeresemények által	9686 dollár
kifizetett összeg	14686 dollár

A biztosított összeg csaknem háromszorosára emelkedett; ennélfogva a befizetett díjak 4%-os kamatos kamatokkal térítettek vissza az örökösöknek és azonfelül a biztosítottak folyton szaporodó haláleseti biztosítást.

A „The Mutual“ kötvényei 2 év után megtámadhatlanok és 3 év után nem válhatnak érvénytelenekké. Hadi kockázatot felelté előnyös feltételek mellett (többnyire ingyen) fogadtatik el. Járadék biztosítások különösen jutányosak. Minden egyéb tekintetben bővebb felvilágosítással készségesen szolgál a Magyarországi vezérigazgatóság. Budapest, Bécsi utca 5. sz.

Nines többé köhögés.

Mell és tüdőbaj ellen.
Dr. med. FÁYKISS
Szepesi Kárpáti növénykivonata

Egy üveg ára használati utasítással 75 kr. **CZUKORMA** 1 dobozzal 35 kr. 1 csomag 20 kr. **THEA** Egy csomaggal 50 kr. kis 25 kr. Tizenöt év óta legjobb eredménnyel használtak köhögés rekedtség, katarhus, hökhurut, nátház (influenza), szűkmellűség, tüdőgyulladás stb. ellen. Eredetiben kapható Fáykiss József „nagy Kristóf“ hoz címzett gyógyszerárban Budapestben továbbá Török Józsefnél, király-u. 19. Debreczenben: Dr. Rotschnek Emil — Tamásy Béla gyógyszerész utraknál. (1)

Postai megrendelések azonnal eszközöltnék.

Leszállított árak!
Leltározás alkalmából Deczember 1-től kezdve az összes raktárunkon lévő

női ruhaszöveteket,
fekete divat-kelméket is,
SZINES MOSÓ VELEZEKET,
téli gyapju nagykendőket,
trikot derék és gyermek ruhákat,
valamint
szőnyegeket
Smyrna, Axminster, Brüssler, Tapestry és hollandi nagyszőnyegeket is,
függönyöket
mélyen
leszállított áron

Szabó Lajos fia
Debreczen, Rózsater.

Bor-kivonat.

Kitünő egészséges bor azonnali elkészítésére, mely a valódi természetes bortól nem különböztethető meg, ajánlom ezen elősmert különlegességét.

2 kiló ára (előg 100 liter bornak) 5 trt 50 kr. Vény ingyen hozzácsomagoltatik. Legjobb sikerért és egészséges készítményért kezeskedem.

Spiritus-megtakarítást
elérhetni felülmulhatlan pálinka erősítő, essenciámmal; ez a italnak kellemes, izlésses zamatot kölcsönöz és csak nálam kapható.

1 kiló 3 trt 50 kr. (600—1000 literre,) használati utasítással együtt.

Ezeken kívül ajánlok mindanfélé essenciát, rum, cognac, fino liqueurök stb. hez felülmulhatatlan jószágban. Vények ingyen hozzácsomagoltatnak. Árlapok bérmentve.

Kar, Philipp Pollak.
Essenen Specialitäten-Fabrik in Prag.
Szerény képviselők kerestetnek

Egy budapesti nagy tizlet megvétele által és dusan felszerelt nagyraktárunknak leltár előtti megkissebbitése czéljából

Butorszövet, szőnyeg, függöny,
ágy és asztalterítő
vászon és asztalnemű
valamint
női ruhaszöveteket
tetemesen leszállított áron
ajánlunk.

KUNZ JÓZSEF ÉS TÁRSA
DEBRECZEN, Kis templom bazár.

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR“
legújabb és legdivatosabb betükkal gazdagon felszerelt
s három gyorsajtóval berendezett

LEGNAGYOBB KÖNYVNYOMDA
Debreczenben, Széchenyi-utca Simon-ház,

ajánlkozik mindennemű nyomdai munka gyors, díszes kiállítására.

községi és gyámi rovatos ívek, hivatalos nyomtatványok
minden alakban.

Ügyvédi és kereskedelmi nyomtatványok falragasuok, körlevelek.
GYÁSZJELENTÉSEK, LEVÉLFEJEK és LEVÉLBORITÉKOK,
Báll meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek
a legjutányosabb áron állittatnak ki.

Vidékimegrendelések pontosan teljesíttetnek.